

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmma Totivs Theologiae S. Thomae Aqvinatis, Doctoris Angelici Ordinis Prædicatorum

Secvndæ Secvndæ Partis Volumen Tertium

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Romae, 1619

Vtrum fortitudo sit circa timores & audacias? 3

urn:nbn:de:hbz:466:1-38803

fortitudo ponitur specialis virtus, utpotè materiam determinatam habens.

Ad primum ergo dicendum, quòd secundum Philosophum * in 1. de Cælo, nomen virtutis refertur ad vitium potentie. Dicitur autem vno modo potentia naturalis, secundum quam aliquis potest resistere corruptentibus. Alio modo secundum quòd est principium agendi, ut patet in * 5. Metaph. Et ideo quia

hæc acceptio est communior, nomen virtutis secundum quòd importat vltimum talis potentie, est commune. Nam virtus communiter sumpta nihil aliud est quàm habitus quo quis potest bene operari. Secundum autem quòd importat vltimum potentie primo modo dictæ, qui quidè est modus magis specialis, attribuitur speciali virtuti, scilicet fortitudini: ad quã pertinet firmiter contra quæcumque impugnantia stare.

Ad secundum dicendum, quòd Ambrosius accipit fortitudinem largè, secundum quòd importat animi firmitatem respectu quoruncumque impugnantium. Et tamen etiam secundum quòd est specialis virtus habens determinatam materiam, coadiuuat ad resistendum impugnationibus omnium vitiõrum. Qui enim potest firmiter stare in his quæ sunt difficilissima ad sustinendum, consequens est quòd sit idoneus ad resistendum alijs, quæ sunt minus difficilia.

Ad tertium dicendum, quòd obiectio illa procedit de fortitudine primo modo dicta.

ARTIC. III.

Utrum fortitudo sit circa timores & audacias?

Ad tertium sic proceditur. Videtur, quòd fortitudo non sit circa timores & audacias. Dicit enim * Greg. 7. Moral. Iustorum fortitudo est carnem vincere, proprijs voluptatibus contraire, delectationem presentis vite extinguere. Ergo fortitudo magis videtur esse circa delectationes, quàm circa timores & audacias.

¶ 2. Præterea, Tullius dicit in sua Rethor. quòd ad fortitudinem pertinet susceptio periculorũ, & per-
pellio

619

inf ar. 6.

cor. et q.

126. a. 2.

cor. & q.

157. a. 1.

co. & q.

141. a. 1.

cor et ad

2. Et 1. q.

21. a. 1. ad

2 et q 95

a 3. ad 2

Et 3. d. 33

art. 2. Et

vi q 1. a.

4. 10 si &

a. 5. co.

* l. 7. c. 9.

in prin

† li 2. de

inu. in f.

3. ante fi.

lib.

passio laborū. Sed hoc non videtur pertinere ad passionem timoris vel audaciæ, sed magis ad actiones hominis laboriosas, vel ad exteriores res periculosas. Ergo fortitudo non est circa timores & audacias.

¶ 3 Præterea, Timori non solum opponitur audacia, sed etiam spes: vt supra habitum * est, cum de passionibus ageretur. Ergo fortitudo non magis debet esse circa audaciam quam circa spem.

S B D. contra est, quod Philosophus dicit in 2. & 3. Eth. quod fortitudo est circa timorem & audaciam.

RESPONDEO dicendum, quod sicut supra dictum * est, ad virtutem fortitudinis pertinet remouere impedimentum, quo retrahitur voluntas à sequela rationis. Quod autem aliquis retrahatur ab aliquo difficili, pertinet ad rationem timoris, qui importat recessum quendam à malo difficultatē habente: vt supra habitum * est, cum de passionibus ageretur. Et ideo fortitudo principaliter est circa timores difficultū rerū, quæ retrahere possunt voluntatem à sequela rationis. Oportet autem huiusmodi rerū difficultū impulsū non solum firmiter tolerare, exhibendo timorē, sed etiā moderatē aggredi: quādo scilicet oportet ea exterminare, ad securitatē in posterum habendam: quod vñ pertinere ad rationem audaciæ. Et ideo fortitudo est circa timores & audacias, quasi cohibitiua timorum, & audaciarum moderatiua.

Ad primum ergo dicendum, quod Gregorius loquitur de fortitudine iustorum, secundum quod communiter se habet ad omnem virtutem. Vnde præmittit quædam pertinentia ad temperantiam, vt dictum * est. Et subdit * de his, quæ pertinent propriè ad fortitudinem secundum quod est specialis virtus, dicens, huius mundi aspera pro æternis præmijs amare.

Ad secundum dicendum, quod res periculose & actus laboriosi non retrahunt voluntatem à via rationis, nisi in quantum timentur. Et ideo oportet quod fortitudo sit immediatē circa timores & audacias; mediatē autem circa pericula & labores, sicut circa obiecta prædictarum passionum.

B 4 Ad

1. 2. q. 45
a 1. ad 2

1. 2. Eth.
c. 7. i. pri.
et 1. 3. c. 9
10. 5.
ar. 1. hu-
ius q.

1. 2. q. 42
art. 3.

in argu.
† loc. cit.
in arg.

Ad tertium dicendum, quod spes opponitur timori ex parte obiecti: quia spes est de bono, timor de malo. Audacia autem est circa idem obiectum, & opponitur timori secundum accessum & recessum, ut supra dictum est. Et quia fortitudo proprie respicit temporalia mala retrahentia à virtute, (ut patet per definitionem Tullij) inde est quod fortitudo proprie est circa timorem & audaciam, non autem circa spem, nisi in quantum connectitur audaciæ, ut supra habitum est.

ARTIC. IV.

610 *Vtrum fortitudo sit solum circa pericula mortis?*

AD quartum sic proceditur. Videtur, quod fortitudo non solum sit circa pericula mortis. Dicit enim Aug. in lib. de Moribus Ecclesie, quod fortitudo est amor facile tolerans omnia propter id quod amatur. Et in 6 musice c. 15. dicit, quod fortitudo est affectio que nullas adversitates mortemue formidat. Ergo fortitudo non est solum circa pericula mortis, sed etiam circa omnia alia adversa.

¶ 2 Præterea, Oportet omnes passiones anime per aliquam virtutem ad medium reduci. Sed non est dare aliquam aliam virtutem reducentem ad medium, aliis timores. Ergo fortitudo non solum est circa timores mortis, sed etiam circa alios timores.

¶ 3 Præterea, Nulla virtus est in extremis. Sed timor mortis est in extremis: quia est maximus timorum, ut dicitur in 3. Ethic. Ergo virtus fortitudinis non est circa timores mortis.

SED contra est, quod Andronicus dicit, quod fortitudo est virtus irascibilis, non facile obstupescentis à timoribus qui sunt circa mortem.

RESPONDEO dicendum, quod sicut supra dictum est, ad virtutem fortitudinis pertinet ut voluntatem hominis tueatur, ne retrahatur à bono rationis propter timorem mali corporalis. Oportet autem bonum rationis firmiter tenere contra quodcumque malum: quia nullum bonum corporale æquivaleret bono rationis. Et ideo oportet quod fortitudo animi

* 1. 2. 9.

45. a. 1.

* loc. cit.

in a. 2.

* a 2. hu-

sus 9.

610

inf. a. 11.

et 12. co.

Et 1. d. 33

q. 2. a. 3.

ad 6. Et 4

d. 49. q. 5

a. 3. q. 2.

ad 8. Et

vi. q. 1. a.

12. ad 6.

et 13. Et

q. 5. ar. 1.

¶ 4. co.

Et 3. Eth.

le 18.

col. 2.

* c. 15. cir

ca me. 8.

1.

† l. 6. c. 15

a me. 1. 1.

l. 2. c. 6 a

me 15.

art. præc.